

Nieuwe werkdimensies

Weg met de hokjesgeest, open je deuren en je ramen. Kantoren mogen niet langer een afgesloten, enge wereld zijn waaruit niets naar buiten komt en weinig naar binnen dringt. De netwerkeconomie vergt nieuwe werkdimensies. Zie The Vision Web, dvg en Trespa.

DOOR SANDER WIERINGA | BEELD STUDIO KOENDERS

Negentig procent van de kantoren is nog heel traditioneel georganiseerd. Naar binnen gericht, mensen hebben hun vaste werkplekken, er heerst een hokjesgeest en een negen-tot-vijfmentaliteit. Maar dat verandert. Nadat we ons jaren hebben beziggehouden met het opbouwen van interne informatiesystemen, verleggen we nu de grenzen en stellen we de externe communicatie centraal. Voor vrijwel alle ondernemingen is deze nieuwe externe dimensie, waaronder klantencontact, marktonderzoek, externe samenwerking en profilering, veel bepalender voor de bedrijfsresultaten en het succes.

De deuren gaan open. Niet langer zijn we beperkt tot een kleine wereld waarin de beschikbare informatiebronnen beperkt zijn tot onze archiefkast en de directe collega's op kantoor. Via internet en beeld- en geluidverbindingen zijn we slechts enkele seconden verwijderd van wereldwijde informatie en kunnen we overal zakendoen. In plaats van de traditionele bureaucratische modellen ontwikkelen veel organisaties zich ook tot platte structuren, waarin flexibel wordt samengewerkt in wisselende teams en projecten.

Dat speelt vooral bij ontwikkelings- en vernieuwingsactiviteiten, die

Lees verder op pagina 44

The Vision Web

The Vision Web begon vier jaar geleden als een klein ICT-adviesbureau, Solvision, gespecialiseerd in complexe en innovatieve vraagstukken. Sindsdien is het netwerk uitgegroeid van 3 naar 350 medewerkers. Er zijn behalve Solvision intussen negen andere initiatieven in het web verenigd. Als een paar medewerkers een idee hebben voor een nieuwe onderneming, kunnen ze zelf beslissen ermee te beginnen. The Vision Web beschouwt zich als de beheerder en exploitant van deze open en dynamische ondernemingsformule.

Iedereen heeft thuis een werkplek, met de nodige communicatiemiddelen. Een kantoor is er niet. Omdat elk team zichzelf onderhoudt, is er ook geen centrale staf. Iedereen is ook

alleen op zijn 06-nummer bereikbaar. Door de hoge mobiliteit werkt dat beter dan een telefooncentrale, die daarmee overbodig is. In als grand cafés ingerichte ontmoetingsplaatsen in karakteristieke panden in Delft, Veldhoven en Groningen (en recentelijk ook in Brussel, Frankfurt en Madrid) vinden interne bijeenkomsten plaats en komen de teams bij elkaar. Boven de cafés zijn enkele werkplekken en overlegruimten ingericht. In totaal zijn er niet meer dan ongeveer dertig plekken voor 350 mensen.

www.thevisionweb.com

dvg Datenverarbeitungs- gesellschaft

Voor een groot aantal Duitse banken verzorgt dvg Datenverarbeitungsgesellschaft de automatisering en software-ontwikkeling. In Hannover werd een nieuw hoofdkantoor gebouwd voor de 1500 medewerkers. Om de medewerkers de mogelijkheid te geven ondernemend en flexibel te werken waren nieuwe structuren nodig, gebaseerd op kleinschalige teams die als onderneming binnen de onderneming gingen functioneren. Besloten werd om zonder vaste werkplekken te opereren en het kantoor heel informeel in te richten volgens het businessclub-concept.

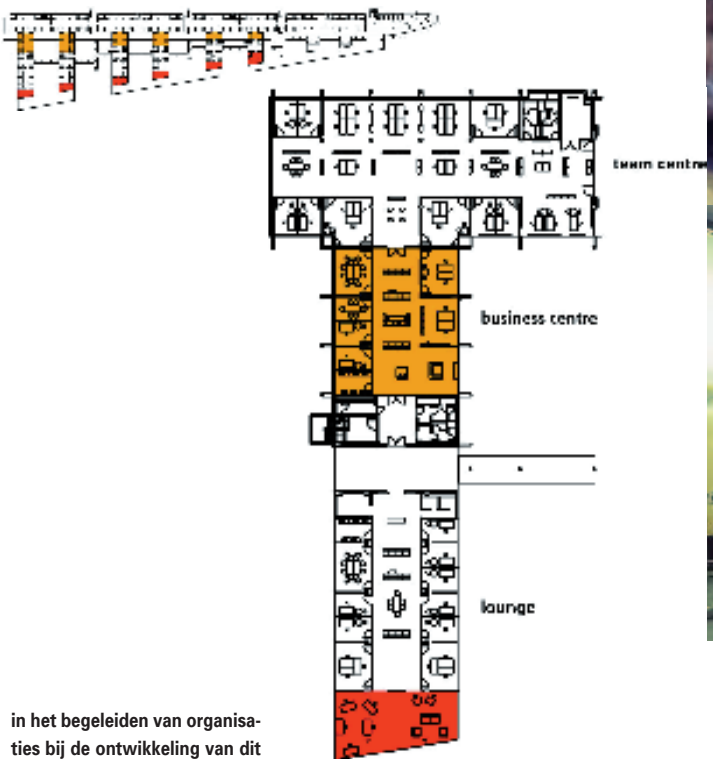
Eind vorig jaar werd de nieuwbouw in gebruik genomen. Voor de hele organisatie zijn er nu circa dertig businessclubs, verdeeld over vier verdiepingen. Elke businessclub bestaat uit een businesscenter, een teamcenter en een lounge. Het businesscenter is de ingang van de businessclub, het hart en het informele trefpunt voor de medewerkers. Hier zijn gemeenschappelijke voorzieningen zoals de espressobar, overlegruimten, het secretariaat en een bibliotheek. Ernaast ligt het teamcenter, waar men de keus heeft uit een groot aantal werkplekken, bedoeld voor kleine teams of individuen. Het teamcenter is een dynamische en inspirerende ruimte waar voortdurend onderling contact plaatsvindt. Heel anders is de lounge, aan de andere kant van de ingang. Met uitzicht op het aangrenzende park kan men er in een ontspannen en rustige sfeer werken.

De dertig clubs zijn met elkaar verbonden door een straat die vanaf de entree dwars door de verschillende zones loopt. Deze straat met de aanliggende vides en tuinen functioneert als centrale ontmoetingsplaats.

www.dvg.de

steeds vaker de kritische succesfactor van het bedrijf zijn. Ze zijn sterk afhankelijk van kennis, creativiteit, samenwerking en flexibiliteit. Daarbij biedt een grootschalige organisatie geen voordelen, maar bepalen juist kleine, wisselende teams het succes. Deze teams zijn steeds minder gebonden aan de grenzen van het bedrijf. Vaak zijn ze multidisciplinair samengesteld en werken interne en externe mensen samen. In ieder geval staat de mens hierbij centraal.

Bart Piepers en Marcel Storms van het Maastrichtse adviesbureau Concept-international bv zijn, als workstyle consultants, gespecialiseerd

in het begeleiden van organisaties bij de ontwikkeling van dit soort nieuwe werkmethoden.

Hun ideeën presenteren zij op hun website www.newbusinessdimensions.com en in het boek dat ook de naam van de website draagt (uitgave BIS). Zij leverden de beelden en informatie van deze reportage.

Piepers en Storms zien grote veranderingen in het gebruik van het kantoor. Tot voor kort was het gebruikelijk dat we ons werk deden op vaste plekken in een cellenkantoor of een kantoorruimte. Sinds ongeveer tien

jaar zijn er echter volledig nieuwe concepten in ontwikkeling, waarbij steeds meer de vaste werkplek op kantoor wordt losgelaten. Recentelijk zijn er zelfs voorbeelden van bedrijven die helemaal geen kantoor meer hebben en als virtuele onderneming functioneren met slechts een *grand café* als ontmoetingsplaats.

De nieuwe communicatietechnologie en de ondernemende cultuur leiden ertoe dat de grenzen van de organisaties vervagen. De vraag wat intern en extern is, wordt steeds moeilijker te beantwoorden. Vroeger was dat makkelijk. Slechts aan de top van een organisatie werd met de

buitenwereld gecommuniceerd, daar werden contacten gelegd en deals gesloten. Tegenwoordig is dit niet meer houdbaar. Op vele fronten worden nieuwe kansen benut en nieuwe wegen ingeslagen: virtuele ondernemingen, flexibilisering van bestaande ondernemingen, nieuwe kantoorconcepten, telewerken, groupware en e-commerce. Om deze nieuwe wegen in te slaan zal men zaken moet durven loslaten, met name vaste routines: iedere dag op dezelfde tijd via dezelfde file naar hetzelfde kantoor, naar dezelfde verdieping en dezelfde kamer om je werk te doen tussen dezelfde muren.

Lees verder op volgende pagina

Trespa International

Dat eigentijdse organisaties en kantoren niet alleen iets zijn voor consultants en dienstverleners bewijst industrieel bedrijf Trespa International in Weert. Trespa produceert plaatmateriaal voor onder meer gevelbekledingen en interieurtoepassingen. In Weert staat de fabriek met driehonderd mensen en het hoofdkantoor met tweehonderd mensen.

Trespa wilde ondernemender worden, klantgericht, sneller en effectiever. Dat eiste een nieuwe bedrijfscultuur. Medewerkers moesten op een open en informele wijze met elkaar omgaan. Er mochten geen taboes meer zijn, men moest meer durven en ook fouten accepteren. Er is nu nauwelijks hiërarchie, meer waardering voor inhoudelijke prestaties, minder regels en meer betrokkenheid. Ook het bedrijfsgebouw werd aangepast.

Als bezoeker kom je binnen in het communicatieve hart van het kantoor. Van hieruit is er een directe toegang tot de productie- en kantooromgeving. In het hart van het bedrijf ligt het Trespa-café. Dit is het ontmoetingspunt voor medewerkers uit fabriek én kantoor, maar ook voor externen. In het café zijn mensen in overalls en in pakken voortdurend op informele wijze met elkaar in gesprek. Naast het café zijn vergaderruimtes, die zowel door kantoor- als productiemedewerkers worden gebruikt.

Grenzend aan dit communicatiecentrum zijn er talrijke flexibele werkplekken. Het hele kantoor straalt een fabrieksmatig karakter uit. Betonnen vloeren en zichtbare klimaattechniek verwijzen duidelijk naar de technische productieomgeving. Trespa ziet zichzelf als een bedrijf waar overal een gelijke cultuur moet heersen, zowel in de fabriek als op het kantoor. Het internationale karakter van Trespa komt tot uitdrukking in kunstzinnig houtsnijwerk in de deuren waar met symbolen naar andere landen en continenten wordt verwezen.

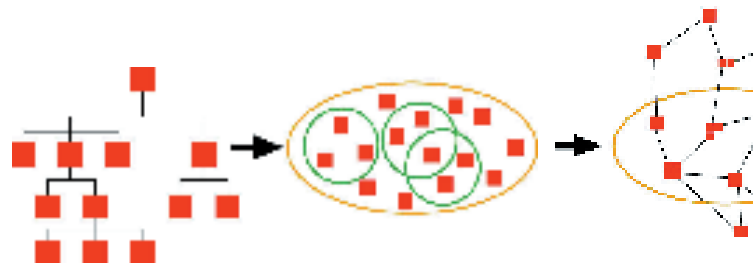
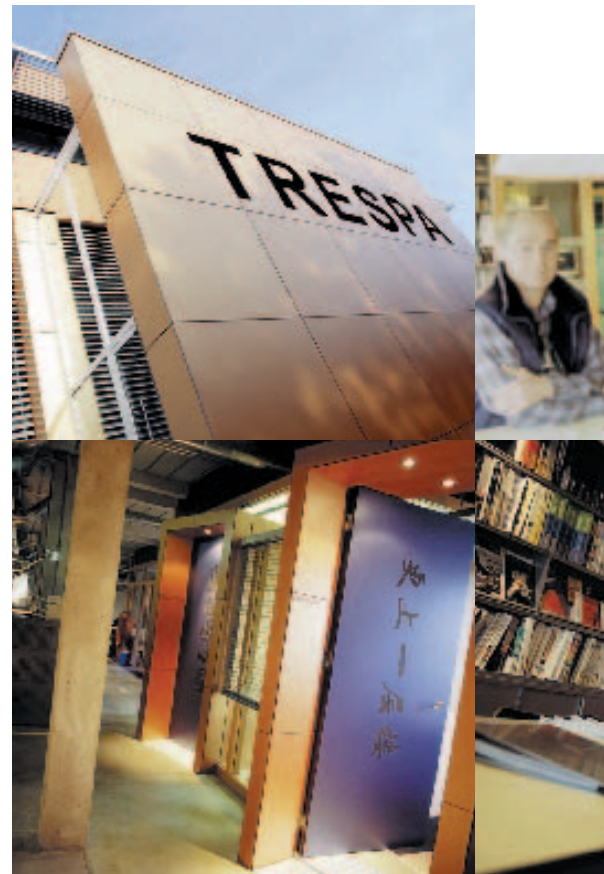
www.trespa.com

Sinds 1996 is een aantal grote organisaties, waaronder Interpolis, bezig met de nieuwe kantoorconcepten. Op dit moment vinden die pioniers steeds meer navolging en wordt in de praktijk bewezen dat de traditionele kantooropzet definitief verouderd is. In Nederland zijn vrijwel alle grote organisaties op z'n minst aan het experimenteren met flexibele concepten.

Traditionele kantoren zijn gebouwd met als uitgangspunt dat mensen daar al hun werk moeten doen. Maar tegenwoordig is het kantoorproces veel dynamischer en maakt het routinematige werk plaats voor advies-

en ontwikkelingswerk, waarbij flexibiliteit, slagvaardigheid en creativiteit worden gevraagd. Het doorbreken van vaste kantoortradities, zoals de ruimte en tijd van het werk, kan een uitstekend middel zijn om ook andere tradities ter discussie te stellen.

De nieuwste kantoren worden ingericht als een businessclub. Dat wil zeggen: een ontmoetingsplaats voor collega's die elkaar nodig hebben voor het dagelijkse werk. De nadruk ligt sterk op de communicatiefunctie van het kantoor. Het concept gaat ervan uit dat mensen de vrijheid en verantwoordelijkheid hebben om zelf te bepalen of en hoe ze van het

kantoor gebruikmaken. Bijvoorbeeld 's ochtends geconcentreerd met een aantal collega's in een projectruimte samenwerken aan een gemeenschappelijke opdracht en 's middags individuele zaken uitwerken in een open teamruimte of lounge. Zo krijgt het kantoor een heel dynamisch karakter en wordt samenwerking daadwerkelijk gestimuleerd.

Als je verder denkt kun je je afvragen of er in de toekomst helemaal geen kantoren meer zullen zijn. Op dit moment is in alle kantoren de gemiddelde werkplekbezetting nog maar dertig tot vijftig procent en

de noodzaak of bereidheid om op kantoor aanwezig te zijn neemt nog verder af. Maar mensen hebben nu eenmaal behoefte om elkaar te ontmoeten, zeker ook in de werksfeer. Er zal dus behoefte blijven aan kleinschalige clubs, waar we in een inspirerende omgeving ons werk kunnen doen en overleg kunnen hebben met geestverwanten en collega's.

www.newbusinessdimensions.com